

Trouwachtig zitten vader en moeder 's Zondags te luisteren als hun in de Catechismusprek verteld wordt, dat we alzo verdorven zijn van nature, dat we onbekwaam zijn tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Of 't waar is! En voluit stemmen ze mee in, wanneer er gezongen wordt: „Mijn zonde maakt mij 't voorwerp van Uw toorn, Reeds van het uur van mijn ontvang'nis af". Maar wanneer Dominee hen 's Maandags over één van de kinderen, die het toch wel wat al te bont gemaakt heeft, aanspreekt, dan is heel de preek verdwenen, en er wordt gestoft op Jan, die toch zo'n flinke jongen, en Trees, die toch zo'n oppassende meid is. Liefst staan ze d'r nog in engelen-onschuld met zedig neergeslagen oogleden bij de kinderen. En wat je de ouders over dat brave Jantje te vertellen hebt, ze nemen het niet eens aan.

Zo maak je 't, o nee, gelukkig niet regelmatig, maar dan toch nog al een keertje mee.

Laten we als ouders, als leiders en leidsters, als onderwijzers of in welke qualiteit we met onze kinderen te maken krijgen, maar gróót van de genade Gods over die kinderen, doch klein over die kinderen zelf denken.

Dan wanhopen we niet zo gauw, want:

„Uw macht is groot, Uw trouw zal nooit vergaan,
Al wat Gij ooit beloofd hebt zal bestaan".

En we juichen niet te vroeg, want:

„De heiligheid is voor Uw huis, o Heer,
„Eeuw uit, eeuw in, tot sieraad en tot eer".

We zien onze táák en we zien ook, wát die is. Dat wij n.l. goede instrumenten in de hand des Heren mogen zijn, opdat, wat Gods kind is, krachtens de verbondsbetrekking, waarin de HERE het tot Zich heeft gesteld, het ook zij en almeer worde krachtens aard en bestaan.

En de Here wil dat onze kinderen toch schenken. De door de Doop betekende en verzegelde belofte Gods zegt en verzekert het, het komt bovendien ook treffend openbaar uit het vermaan, dat de apostel tot de kinderen richt. Tot gehoorzaamheid aan hun ouders roept hij hen op, maar hij voegt er bij, dat deze gehoorzaamheid „in de Here" zal zijn. En met dit in de Here duidt Paulus het karakter der door hem verlangde gehoorzaamheid aan. (We komen daar nog nader op terug). Dat echter niet alleen. Daarmee duidt hij ook de genade, die God onze kinderen bewijzen wil, aan, dat Hij ze n.l. de Here wil inlijven. De Kurios Jezus wil maar niet alleen hun vriend zijn, zoals dat kinderversje het zegt:

„Er gaat door alle landen een trouwe kindervriend,
Geen oog kan Hem aanschouwen, maar Hij ziet ieder kind".

Veel schoner is 't nog, ze mogen als het ware ook een stúkie van Hem zijn.

Zoals vader of moeder soms met uitgebreide armen het zo'n kleine peuter, die daar over de vloer dartelt, toe kan roepen: „wie z'n jongen" of: „wie z'n meisje ben je" en de kleine vliegt juichend z'n vader of moeder in de armen: „mama's jongen, papa's meisje ben ik", zo wil God het onze kinderen schenken, behalve vader's en moeder's, echt helemaal 's Heren jongens en 's Heren meisjes, Hij in hen en zij in Hem en alzo geheel van God.

„De waarheid in Jezus" is toch, zoals de apostel in Ef. 4:21 v.v. schrijft, „dat gij", nee niet slechts zoals de St. Vert. het weergeeft, „zoudt afleggen", doch, gelijk er in het oorspronkelijke staat en Prof. Greijdanus vertaalt: „aflegd" naar de vorige wandel de oude mens, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding en vernieuwd wordt in de geest uwer gezindheid en aandeeldt de nieuwe mens, die naar God geschapen is in gerechtigheid en heiligheid der waarheid", die dus weer de trekken vertoont van de grote Schepper, naar wiens beeld de mens eens geschapen was. Het is dus, al moet het ook nog steeds en almeer z'n doorwerking krijgen, een feit: Het oude is voorbij gegaan, het is alles nieuw geworden. En zo is het in het geloof in Jezus Christus.

En het geloof, het is uit het gehoor. En het gehoor door het Woord Gods (Rom. 10:17).

Maar daar ligt dan ook onze eerste taak, dat wij het W o o r d v e r k o n d i g e n aan de kinderen.

Verkondigen ja, dat is toch niet het privilege van dominees alleen; dat is, zo waar we allen het ambt bekleden, het recht en de plicht van ons allemaal.

En dat wil, voor wat het jeugdwerk aangaat, niet zeggen, dat we nu de inleiding of de Bijbelvertelling maar afschaffen en als leider of leidster een preek gaan houden voor de jongens en meisjes. Nee, verkondigen, dat wil zeggen, dat we niet rusten, al eer we de b o o d s c h a p van het Evangelie, dat God al begonnen is te openbaren in het Paradijs, en daarmee de Christus van het Evangelie tot de kinderen gebracht hebben, en de kinderen tot Christus.

Dat we dus ook als leiders en leidsters niet alleen de jongens en meisjes opwekken om voorstudie te maken en de schets na te gaan, maar het ook zelf doen en niet onder de inleiding of bespreking met één oog naar de jongens en met het andere in de Korte Verklaring of de Schets zitten te kijken, omdat we onvoorbereid of met v. d. Hulst in het hoofd op vereniging kwamen.

Dat we dus ons ook niet begeven tot en verliezen in fabelen en oneindige geslachtsberekeningen, zoals Paulus zegt, maar bij alle detailbespreking, die vereist kan zijn — wanneer n.l. de Schrift ze eist — niet rusten, al eer de jongens en meisjes naar huis gaan met de concrete boodschap van dat Bijbelgedeelte, dat dan ook verkondigd is, bij zich. De Here heeft gesproken en Jan en Nico, Mien en Koos hebben Zijn stem gehoord.

Zijn stem! Niet maar een verhaaltje over Hem, maar Hemzelf.

En kunnen dan de kinderen thuis die stem des Heren uit wat vader aan tafel leest nog niet verstaan, omdat het hun begrip te boven gaat, dan zal vader het hun naar zijn vermogen uitleggen.

Zo eist de Schrift het toch. Want al mochten de kinderen niet ontbreken, wanneer de wet in de samenkomst der gemeente gelezen werd, de ouders waren niet klaar, wanneer ze nu hun kinderen trouw daaraan hadden meegenomen. „Gij zult ze", zo gebiedt Mozes, „uw kinderen inscherpen en daarvan spreken, als gij in uw huis zit en als gij op de weg gaat, en

als ge nederligt en als gij opstaat" (Deut. 6:7).

De Schrift is daar vol van en de Spreukendichter wordt niet moede de kinderen op te wekken „te horen de tucht des vaders en op te merken om verstand te weten". Maar om op te kunnen merken, zullen de kinderen toch eerst van vader moeten horen.

We praten nogal eens over huiscatechisatie, en we hebben er misschien hele plannen voor in het hoofd, die dan, als zovele, niet uitgevoerd worden, althans nu nog niet; het ligt in de bedoeling.

Als we nu eens, wanneer we met het gezin de Schrift geopend hebben, de kinderen de weg Gods nauwkeuriger uitlegden, zoals Aquilla en Priscilla dat met Apollos, die er ook nog niet alles van begreep, hebben gedaan, dan praten we er niet meer over, maar dan geven we ook werkelijk huiscatechisatie.

En de Here wil door onze verkondiging het geloof werken en versterken in de harten onzer kinderen en die Hem in Christus aangenomen hebben macht geven om als kinderen van Hem openbaar te worden (Joh. 1:12).

L. SELLES.

Het „publiek vermaak"

op de keper beschouwd

LITERATUUR EN KUNST

Dr Buitendijk citeert in zijn boek: „Op de keper beschouwd" (wij bespraken het in 't vorig artikel in deze rubriek) Dr M. Kruyswijk, die in een artikel in het weekblad Christelijk Gymnasium en Middelbaar Onderwijs schreef over: „Onderwijs en Openbare Ontspanning". Later heeft Dr Kruyswijk voor een groter publiek zijn denkbeelden over openbare ontspanning uiteengezet in een brochure: „Wij vieren feest!" Dr Kruyswijk zegt: „Men kan in bioscoop, schouwburg en concertzaal geen getuigen van Christus wezen; dat kan alleen maar als men er niet is." — „Hij kan den naaste daar niet liefhebben als zichzelf. Dat is het conflict. Hij kan zijn getuigenis omtrent Jezus Christus niet opheffen, in het belang van den naaste. Hem kan ook niet troosten het inzicht van Kuiper, dat deze ontplooiing van het culturele leven door de bijzondere, particuliere genade werd mogelijk gemaakt. Hij kan alleen maar uit zijn conflict komen, althans den eersten stap doen, door te vertrekken. Het is ook niet denkbaar, dat hij door zijn invloed, van buitenaf aangewend, dit feest van karakter zou kunnen doen veranderen. Het kan wel worden beteugeld door kritiek, filmkritiek, toneelkritiek, sportkritiek: maar hij stuit daarbij op een rotsvaste eigenwilligheid der massa...".

Dr Buitendijk is het met deze beschouwing niet eens. Hij noemt het negativistisch en gemakkelijk in de praktijk. De afkeer van het toneel is historisch te verklaren, vindt hij. Vroeger stond het op laag peil, vooral in de 17e en 18e eeuw. Maar toen de bioscoop kwam betekende dat een „zuivering" van het toneel. En wat de bioscoop betreft, deze moeten wij ook niet al te zwart schilderen. Er is in de laatste 20 jaar veel veranderd ten goede. Er zijn veel slechte films, maar er zijn ook veel slechte boeken. Wij moeten bij onze jonge mensen een oordeel des onderscheids aankweken en de christelijke pers dient toneel- en filmrecensies te geven. Tegenover de mening van Dr Kruyswijk staat die van vele anderen, zegt Dr Buitendijk en hij noemt een lange rij van mannen, die een verklaring over het filmvraagstuk hebben opgesteld, w.o. genoemd worden Prof. Berkouwer, Prof. Dooyeweerd, Prof. van Niftrik, Prof. Waterink, Dr Overduin enz.

Nu achten wij met deze argumentatie het probleem van de bioscoop en het toneel zeker niet „op de keper" beschouwd.

De heer Fuchinger schreef in Polemos over het verschil, dat in het werk van Dr Buitendijk en het werk van Prof. Wille tot openbaring komt. Wanneer de leerling doelbewust andere wegen gaat dan de leermeester, dient dit toch voor ons gereformeerde volk principieel verantwoord te worden, zal het tenminste weten waar het aan toe is.

Wij voegen hieraan toe, dat hier niet slechts sterk wordt afgeweken van wat Dr Wille leerde, maar in feite wordt hier gebroken met het gehele verleden van de Vrije Universiteit.

Dr Buitendijk constateert, dat Dr Kruyswijk het standpunt van Dr Kuiper nadert, die „ondanks zijn cultuuroptimisme bepaalde vormen van kunst, n.l. toneel en dans, beschouwde als liggende buiten de grenzen van onze cultuuroeping. Toneel en film zouden zo goddeloos zijn, dat op deze terreinen geheel onthouding het enige wachtwoord is, dat we de ons toevertrouwde jeugd kunnen meegeven" (pag. 48).

In dit éne zinnetje maakt Dr Buitendijk zich van Kuiper af, maar niet alleen van de stichter der Vrije Universiteit, doch van een hele gereformeerde traditie. En dan komen wij nog eens terug op wat te lezen staat op het stofomslag van dit werk: „Dr Buitendijk legt in dit werk de grondslag voor een nieuwe christelijke literatuurbeschouwing". We missen die grondslag niet alleen in dit werk, maar we missen evenzeer, en dat vinden wij erger, een principiële en afdoende critische veroordeling van de grondslag,

waarop ons gereformeerde volk door de jaren heen is opgevoed, zodat het nu ook inderdaad er van overtuigd is: we hebben altijd misgezien, de Schrift eist een radicaal andere houding van ons ten aanzien van kunst, literatuur, bioscoop, toneel enz. Er wordt in dit opzicht juist volstrekt niets „op de keper beschouwd".

En dat had toch wel moeten plaats hebben. Want hoe dachten de stichters, niet alleen de leiders, maar ook de „kleine luyden", die krom gelegen hebben om het geweldige financiële offer te kunnen brengen voor de Vrije Universiteit, er in hun dagen over?

Het is misschien niet algemeen bekend, maar er bestaat een overdruk van enkele artikelen, geschreven door Dr Kuiper en Dr Rutgers over „Publiek Vermaak", geschreven in het jaar 1880. Het is de moeite waard, daar, in dit verband, iets van te vertellen. Wat toen plaats had, gebeurde n.l. in het stichtingsjaar van de Vrije Universiteit. Mooler tijdstip is er dus niet te vinden.

In het najaar van 1880 was van Engeland uit een groep jonge mannen overgekomen naar Nederland, die zich de „Bell-ringers" noemden en fraaie klokkenmuziek zouden laten horen. Zij waren door de beroemde Londense predikant Spurgeon aanbevolen, die ze zelf in zijn grote „tabernakel" ook wel liet optreden. Deze „klokkenspelers" waren christenen, zo was gezegd en speciaal op een christelijk publiek zou worden gerekend. De netto-opbrengst was bovendien bestemd voor de wezeninrichting Neerbosch.

Welnu, ons gereformeerde volk van Amsterdam ging er dan ook heen. Maar het werd een teleurstelling.

Kuiper gaf op 15 Nov. 1880 een driestar waarin we het volgende lezen:

„De N. Rott, Cour. stak onlangs den draak met het aanhaken der Bell-Ringers door de Christelijk-historische partij.

Hiertoe bestond aanleiding. Om het feit, dat ons puriteinsche volkje, dat anders de openbare vermakenlijkenheid mijdt, naar deze muziek in grooten getale was komen luisteren. Om reden, dat ze speelden voor de Inrichting van Br Van 't Lindenhout. En om de aanbeveling van Ds Adama van Scheltema.

Waar, volgens de zeer juiste opmerking van de N. Rott, Cour. tegen overstond, dat er noch in deze muziek, noch in de deunen, noch in het optreden dezer bell-ringers, ook maar iets was dat Godverheerlijkend kon heeten.

Eer soms het tegendeel. Althans zijn we er zeker van, dat op menig quartet de ernst van het hart minder geschokt zou worden, dan nu veelszins het geval was.

Ter verontschuldiging van het publiek zij er alleen bijgevoegd, dat men er in goed vertrouwen heenging; ter verontschuldiging van den heer Van 't Lindenhout, dat er uit Engeland een veel gunstiger roep over het karakter van het optreden dezer heren was opgegaan; en ter verontschuldiging van Ds Adama van Scheltema, op wiens verantwoordelijkheid de zaak dreef, dat hij zelf, ernstig aangetast in zijn gezondheid, te goed van vertrouwen afging op Engelsche recomandatie. Het eenige wat ons hindert is, dat in Het Oosten en De Sprokkelaar verslag konden geven van deze séances zonder een woord van protest. Wij zwegen eenvoudig. Maar nu de tegen ons overstaande pers de zaak aanviel, moet der waarheid hulde gedaan.

Geheel hun optreden, hoe bewonderenswaard ook uit artistiek oogpunt, was een jammerlijke vergissing.

Vooraf dat men gewaardeerde broeders nog overhaalde, om deze grappenmakers met een gezalfd woord in te leiden, grensde aan wat we liefst in de pen houden."

Aldus Kuiper.

Het werd een zaak, waarmee een groot deel van de dagbladers zich ging bemoeien. Allereerst kwam Ds Adama van Scheltema op de proppen, omdat hij zich „luchtig" achter een onwaarheid verschuilen zou.